

ISANO POLJE

Krpé

Krištof Kolumb

se je rodil v italijanskem pristaniškem mestu Genovi. Njegovo rojstno leto ni točno dokazano. Navaja se 1446. Od petero otrok je bil Krištof najstarejši. Oče njegov je bil dober tkalec in zelo skrben. Želel je, da bi se Krištof poprijel njegove obrti. Ta se je sprva res učil tkalstva, kmalu pa je prebral, ker ga je bolj zanimalo trgovsko-pomorsko življenje. Ni čudno. Bil je sin mesta, iz katerega so dan za dnem odjadrale neštete ladje v bližnje in daljne dežele. In tudi v njem se je z neutešljivo močjo vzbudilo hrepenenje po daljnih neznanih

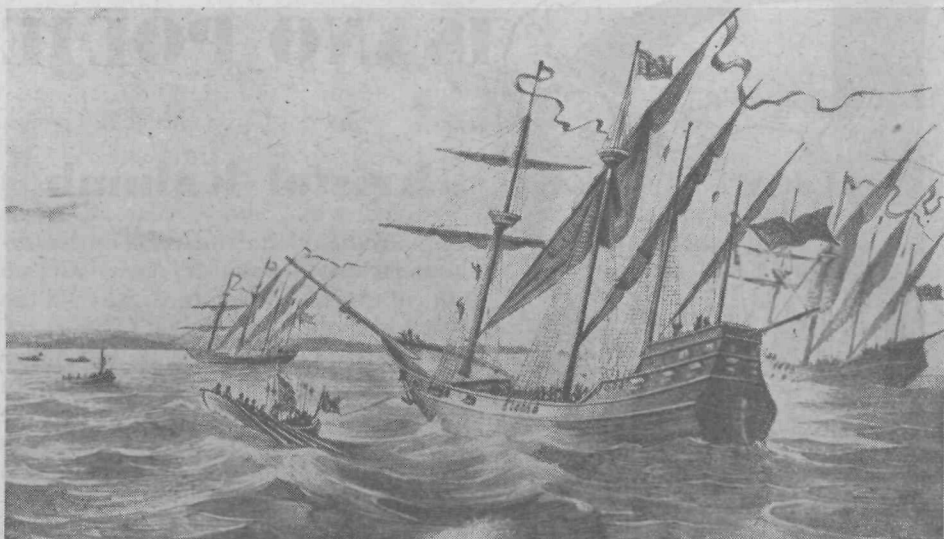
deželah. 23 let star je odšel zdoma. Že prej se je silno rad učil računstva, latinščine in se naučil risanja vodoopisnih kart. Zelo rad in mnogo je čital in črpal iz knjig, beležk in skic raznovrstno znanje.

Postal je pomorščak. Mnogo je potoval po trgovskih poslih, povsod odprtih oči in ušes ter si zapisaval nova spoznanja. Ko je nekoč plul na neki trgovski ladji po Atlantskem oceanu, je vihar ob Portugalski prevrnil ladjo. Z vzdržnim plavanjem se je rešil na Portugalsko in odslej tam živel.

Ker ga je neutešno hrepenenje vleklo že od nekaj na morje, je napravil načrt, da bi lahko po zapadni poti priplul v Azijo. Za uresničenje te zamisli pa je bilo potrebno precej denarja, da bi z njim nabavil in opremil ladje, najel mornarje in drugo. Predložil je načrt portugalskemu kralju, ki pa je ponudbo smatral za neizvedljivo sanjarijo in je prošnjo odbil. Zato je Kolumb odšel v Španijo. Lačen, strgan in razočaran je kot brezdomec potrkal na neka samostanska vrata in poprosil pomoči. Dolgo časa se je potem preživljal z risanjem in prodajanjem kart. Menihi, ki so mu v stiski radi pomagali, so se navduševali za njegove načrte. Pomagali so mu s priprošnjami na dvoru in po dolgoletnem čakalju je španski kralj vendarle privolil in dal potrebno vsoto za izvedbo Kolumbovega načrta.

Kolumb je brž opremil 3 ladje. Imenovale so se: Santa Maria, Pinta in Nina. Komaj je dobil 90 mornarjev, ki so bili pripravljene iti z njim. Z njimi je res odplul iskat novih poti in novih zemljá. 34 dni je trajalo tavanje po širnem oceanu proti neznani, a sluteni zemlji. Zvečer 11. okt. 1492

je opazil v daljavi odsev luči. Vzradoščen je po večerji sklical mornarje in jim naročil, naj budno pazijo. Onemu, ki bi prvi zagledal suho zemljo, je obljubil svileno obleko. Čez nekaj ur je mornar Rodrigo di Triana zavpil: »Zemlja! Zemlja!« Res je bilo, saj je rano v jutru odveslalo nekaj mornarjev s Kolombom na obalo. Začudeno so jih opazovali nagi prebivalci, divjaki, katere je skromno obdaril, oni pa so mu prinesli v zameno dragocenosti, med drugim tudi zlata. Kmalu je odplul naprej in spotoma odkril še več novih otokov (Kubo, Haiti itd.). Prepričan je bil, da je priplul na Japonsko.

Na otoku Haiti je zgradil trdnjavo, pustil v njej 39, s hrano in orožjem dobro založenih mornarjev, sam pa se je z ostalimi vrnil na Španško. Tam je bil sijajno sprejet. Ni ostal dolgo doma, kmalu je spet odplul s 17 ladjami. Razočaran je bil, ko je našel mesto trdnjave v odkriti deželi kup razvalin in vse tovariše mrtve. Ti so namreč kruto postopali z domačini, jim jemali vrednosti, zlato in celo hrano. Zato so jih domačini pobili. Kolumbu je bilo silno težko. Medtem pa so ga doma črnili nevoščljivci pri kralju. Ob povratku domov je dokazal, da so vse te tožbe le opravljive laži. Spet je odplul. Hudobni in nemirni jeziki so z obrekovanjem dosegli, da so ga čez čas pripeljali domov vklenjenega v verige, čeprav povsem nedolžnega, kar je doma spet dokazal. Bolele so ga vse te hudobije, volje pa mu niso omake. S 6 ladjami je še četrtič odjadral, čeprav je spoznal, da ne uživa za velika dejanja nikakih koristi, niti hvaležnosti ne. Ta njegova zadnja pot se je končala zelo nesrečno. Ladje so bile tako slabe, da so začele toniti. Z njih so si rešili le golo življenje. Med domačini nekega otoka so stradali in trpeli skoro leto dni, preden so jih tovariši rešili tega gorja.

Zbolel je in kmalu po vrnitvi domov je potrč, razočaran in ubog umrl.

Bil je Krištof Kolumb mož, kakršnih zgodovina odkritij razen njega ne pozna. S svojim temeljitim znanjem, silnim pogumom in nezlomljivo vztrajnostjo je prebrodil vse zapreke. S skromno opremljenimi ladjami in malim številom moštva je izvedel drzen poizkus dolgega brodarjenja in odkril nov svet.

Celo njegovo življenje je bilo nemirno tavanje, neutešno hrepenenje, boj poln bridkih razočaranj, trpkega zasmehovanja in zahrbtnih podlosti, ki so mu jih prizadeli nevoščljivi nasprotniki. Niso ga strli. Z granitno voljo

in vztrajnostjo ter s pogumom je zmagoval in odkrival nova polja naše zemlje in trpel. Trpel je pogumno, kot se je boril pogumno. Smrt ga je rešila zemskih muk. Zmoto je poneslo njegovo velikodušno srce v tihi grob, saj je bil trdno uverjen, da je našel novo pot v Azijo. Več let po njegovi smrti so šele spoznali njegovo zmotno prepričanje, spoznali so, kako veliko je njegovo delo in zasluge, saj je odkril nov svet — Ameriko. Pa niso te zemlje imenovali po njem, kar bi se spodobilo. Obširni, novoodkriti zemlji so dali ime po Amerigu Vespucciju, ki jo je prvi prepotoval in opisal.

Borba in trpljenje sta bili plačilo za Kolumbovo veliko delo. Lačen in osirotel je preživel zadnje ure mož, ki je dal Evropi nov svet. Eno pa je gotovo, da je bil Krištof Kolumb najpogumnejši mornar, kar jih je kdaj potovalo po širnih morjih.

Janko Samec

Prvo pismo

*Zdaj, ko poznaš že celo abecedo
in črko k črki v zloge spretno družiš,
da rečem »fant od fare« ti, zaslužiš,
ker znaš jih tudi vezati v besedo.*

*Pa znaš še več! Ti v roke vzameš kredo
in z njo po tabli sem ter tja zaplužiš;
besedi eni več besed pridružiš,
da v stavke zbereš jih kar celo čredo.*

*Potem tvoj duh na večjo stvar se spravi,
češ: mi učeni smo, čeprav mladi smo!
In da pred celim svetom se postavi:*

*»Hej, čujte vil Mi šalobarde nismo!«
Pa materi z najlepšimi pozdravi
za god napiše svoje prvo pismo!*

V. R. Rágovski

Pobožnosti plačilo

Tibetska pravljica

Podgorski kmet onstran Himalaje je imel veliko golšo. Bil je zelo pobožen in vsak dan je prosil bogove, naj ga rešijo te nadloge. Nekoč je poromal na sveto goro r Dyarong Mu rdo. Obšel jo je v molitvi in naposled je v njeni skalni votlini prenočil. Ponoči ga je obiskala sveta žena, ki jo je poslal bog svete gore, in ozdravila mu je golšo. Ko se je kmet zjutraj prebudil, je presenečen opazil, da nima več golše. Vriskaje jo je ubral proti domu.

Srečal ga je sosed, ki je tudi imel golšo. Zavist mu je napolnila srce. Kmet mu je radosten pravil, da je prenočil v votlini svete gore r Dyarong Mu rdo in ko se je zjutraj zbudil, golše ni bilo več. Sosed, ki sicer ni nikdar molil, je sklenil, da bo tudi obkrožil sveto goro in zlezal na njen vrh. Tudi spat je legel v isto votlino. Ko pa se je zjutraj prebudil, je namesto ene golše imel kar dve!